Lietas arhīva Nr. C-1685-20/19
ECLI:LV:KURT:2020:0701.C34065216.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Saldū 2020.gada 1.jūlijā

Kurzemes rajona tiesa, tiesnese I.Apse rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par ceļa servitūta nodibināšanu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs/pers. A/ (turpmāk- prasītājs) cēlis tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk- atbildētājs) par ceļa servitūta nodibināšanu. Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājam pieder nekustams īpašums Nosaukums A/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, ar kadastra apzīmējumu numurs C/, kurš ierakstīts Jaunlutriņu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.Nr./ nekustamā īpašuma sastāvā ietilpst zemes gabals 5,1415 ha platībā.

Atbildētājam pieder nekustams īpašums "Nosaukums B/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, ar kadastra apzīmējumu numurs B/, kurš robežojas ar prasītāja zemes īpašumu.

Prasītājs nevar piekļūt sev piederošajam zemes gabalam, nešķērsojot atbildētāja zemes gabalu. Nekustamam īpašumam Nosaukums C/", Jaunlutriņu pagasts, ar kadastra apzīmējumu nummurs A/ir nodibināts ceļa servitūts, pa kuru prasītājs var nokļūt līdz atbildētājam piederošam zemes gabalam.

Par ceļa servitūta nodibināšanu ar atbildētāju nav iespējams vienoties. Atbildētājam ir nosūtīts priekšlikums ierakstītā pasta sūtījumā, taču tas atgriezts prasītājam, neizsniedzot to atbildētājam.

Ievērojot iepriekš norādītos apstākļus, prasītājs ceļ prasību tiesā, jo viņam šobrīd ir liegta iespēja apstrādāt sev piederošo zemes īpašumu, kas rada prasītājam zaudējumus.

Prasītājs ir griezies pie sertificēta mērnieka, kurš sagatavojis ceļa servitūta projektu. Saskaņā ar projektu ceļa servitūts nodibināms atbildētājam piederošajam īpašumam ar kadastra apzīmējumu numurs B/par labu prasītājam piederošajam īpašumam ar kadastra apzīmējumu numurs C/. Servitūta ceļa platība konkrētajā gadījumā sastāda 0,038 ha. Prasītāja ieskatā ceļa servitūts saskaņā ar projektā piedāvāto risinājumu ir vienīgais vismazāk traucējošais ceļa servitūta risinājums. Piekļūt savam zemes īpašumam pa citu ceļu prasītājs nevar.

Norādīts, ka ceļa servitūts saskaņā ar Civillikuma 1156.pantu ir atzīstams par reālservitūtu. Lai reālservitūts būtu nostiprināts un aizsargāts pret citām personām, tas koroborējams zemesgrāmatā. Saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 61.panta pirmo daļu nostiprinājuma lūgumam ir pievienojami dokumenti, kas apliecina nostiprināmās tiesības. Konkrētajā gadījumā par dokumentu servitūta ierakstīšanai zemesgrāmatā kalpos spēkā stājies tiesas spriedums, jo citā likumā paredzētā veidā servitūtu nav iespējams nodibināt atbildētāja noraidošās attieksmes dēļ.

Lūdz nodibināt ceļa servitūtu 0,038 ha platībā caur īpašumu "Nosaukums B/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, ar kadastra apzīmējumu /numurs B/par labu īpašumam Nosaukums A/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, ar kadastra apzīmējumu numurs B/; noteikt /pers. A/ koroborēt reālservitūtu Saldus zemesgrāmatas nodaļas Jaunlutriņu pagasta zemesgrāmatas attiecīgā nodalījumā; piedzīt no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam /pers. A/ tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota ar Civillikuma 927., 1130., 1141., 1156., 1479.pantu, Zemesgrāmatu likuma 61.pantu, likuma "Par autoceļiem" 6.[1] pantu.

Lieta jau vienreiz izskatīta.

Ar Latvijas Republikas Senāta 2020.gada 23.janvāra spriedumu atcelts Saldus rajona tiesas 2017.gada 27.novembra spriedums un Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 22.jūnija spriedums un lieta nodota izskatīšanai Kurzemes rajona tiesā citā tiesas sastāvā.

2020.gada 24.martā Kurzemes rajona tiesā saņemts trešās personas Luminor Bank AS paskaidrojums, kurā norādīts, ka celtā prasība nav pamatota. Prasībā norādītais servitūts nav tāds, kura nodibināšana būtu absolūti nepieciešama, jo pastāvot vēl arī citi piekļūšanas varianti prasītāja nekustamajam īpašumam, kas mazāk apgrūtinātu kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses.

Trešā persona Luminor Bank AS atsaukusies uz Civillikuma komentāriem un tiesu praksi : "S*ervitūts nav nodibināms vadoties vienīgi no valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības apsvērumiem, bet varianta izvēlē jāievēro arī iespējamo kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses."* (G.Višņakova, K.Balodis. Civillikuma komentāri. Lietas; Valdījums; Tiesības uz svešu lietu. Rīga: Mans īpašums, 1998, 67.lpp.; LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2009.gada 12.augusta spriedums lietā Nr. SKC-192).

Trešās personas ieskatā piekļūšana prasītāja nekustamajam īpašumam ir iespējama arī bez atbildētājam piederošā nekustamā īpašuma izmantošanas, jo pastāv iespēja piekļūt prasītāja nekustamajam īpašumam, izmantojot tikai nekustamo īpašumu "Nosaukums C/ pa jau esošo ceļa servitūtu un tālāk gar atbildētājam piederošā nekustamā īpašuma robežu. Tādējādi, piekļūšanai kalpotu tikai viens nekustamais īpašums Nosaukums C/", kurš, kā norādīts prasības pieteikumā, jau ir ticis apgrūtināts ar ceļa servitūtu. Luminor Bank AS ieskatā šāds variants apgrūtinātu tikai vienu, nevis vienlaikus divus nekustamos īpašumus, tādēļ šis variants būtu uzskatāms par saudzīgāku. Prasītājam bija jāvienojas ar nekustamā īpašuma "Nosaukums C/ īpašnieku par ceļa servitūta nodibināšanu, bet nevienošanās gadījumā jāceļ pret viņu prasību tiesā. Prasītājam savai ērtībai kā kalpojošo īpašumu nebūtu jāizvēlas tieši atbildētājam piederošais nekustamais īpašums, ceļot prasību pret atbildētāju (lietas 158.lapa).

Paskaidrojumā nekādi iebildumi kā servitūta nodibināšana ietekmētu ar hipotēku apgrūtinātā kalpojošā nekustamā īpašuma vērtību un kreditores tiesības gūt no ieķīlātā īpašuma apmierinājumu hipotēkas apmērā nav norādīti.

Trešā persona /pers. G/ tiesā iesniedzis paskaidrojumu, kurā norāda, ka ir nekustamā īpašuma Nosaukums B/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads (turpmāk- nekustamais īpašums Nosaukums B/") īpašnieks un attiecībā uz prasītāja /pers. A/ prasību viņam neesot pamata sniegt paskaidrojumu par šādu prasību, jo ar šādu prasību netiekot skartas viņa kā nekustamā īpašuma Nosaukums C/" likumiskā īpašnieka tiesības un tiesiskās intereses, neesot viedokļa par šādu prasības pieteikumu, kas skar citu personu īpašumus.

Attiecībā uz trešās personas /pers. H/ AS paskaidrojumā ietverto ierosinājumu nodibināt ceļa servitūtu piekļūšanai strīdus nekustamajam īpašumam caur nekustamo īpašumu Nosaukums C/", /pers. G/ norādījis, ka šādam risinājumam neesot objektīva pamata, šāda ceļa servitūta izveidošana neesot racionāli pamatota. Pretēji Luminor Bank AS norādītajam, šāda ceļa servitūta izveidošana nenodrošinātu, ka netiek skarts atbildētāja /pers. B/

nekustamais īpašums. /pers. H/ AS kļūdaini paskaidrojusi, ka pastāv iespēja piekļūt prasītāja nekustamajam īpašumam, izmantojot tikai nekustamo īpašumu Nosaukums A/" par jau esošo ceļa servitūtu un tālāk gar atbildētāja piederošā nekustamā īpašuma robežu.

/pers. G/ ieskatā, pirmkārt, trešās personas piedāvātajā variantā ceļa servitūts izbeigtos pie atbildētājam piederošā nekustamā īpašuma un tālāka pārvietošanās tāpat būtu jānodrošina pa atbildētāja nekustamo īpašumu. Pārvietoties par atbildētāja robežu, kā to norādījusi trešā persona, faktiski dabā nav iespējams, jo konkrētā robeža robežojas ar dziļu un platu grāvi ar ūdeni, bet pārbrauktuve tam ir tikai iespējama, šķērsojot atbildētāja īpašumu. Līdz ar to tiesiskais strīds tāpat netiktu atrisināts un ceļa servitūts tāpat būtu jānodrošina pa atbildētāja nekustamo īpašumu.

Otrkārt, trešās personas norādītais ceļa servitūts nekustamajā īpašumā Nosaukums C/" faktiski dabā pastāv tikai daļēji, tas netiek izmantots un tā izmantošana nevienam nekustamā īpašuma īpašniekam nav bijusi nepieciešama.

Treškārt, vēsturiski izveidotajam ceļa servitūtam dabā nav faktisku izeju uz VAS "Latvijas Valsts Ceļi" piederošo valsts vietējo autoceļu. Autoceļš izbūvēts bez sānu nobrauktuves. Trešās personas piedāvātais risinājums objektīvi nav uzskatāms par saudzīgāku, tas nenodrošinātu, ka tiek skarts tikai viens nekustamais īpašums. Turklāt, šāds risinājums prasītu papildu līdzekļus ceļa servitūta ierīkošanai. Prasītāja piedāvātais risinājums ir ilgstoši lietots un dabā esošs ceļa servitūts, tam ir racionālāks pamats, jo prasītāja nekustamajam īpašumam piekļuve tiktu nodrošināta īsākā attālumā no valsts vietējā autoceļa.

2020.gada 18.maijā tiesā saņemts prasītāja pilnvarotās pārstāves zvērinātas advokātes Anitas Kovaļenko rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasība tikusi izskatīta un apmierināta gan pirmās instances tiesā, gan apelācijas instances tiesā.

Kasācijas instancē konstatēts, ka lietā kā trešā persona bija pieaicināma banka, kura ir atbildētājam izsniegusi kredītu. Atbildētājs par bankas kredītu nevienā tiesu instancē nav šo faktu publiskojis. Norāda, ka prasība tiek uzturēta pilnā apjomā, tā kā tas lūgts ceļot prasību, saskaņā ar lietai pievienoto mērnieka sagatavoto servitūta ceļa apjomu.

Pilnvarotās pārstāves ieskatā /pers. H/ AS viedoklis nav pamatots ar konkrētu servitūta variantu, tas ir, lietai nav pievienots konkrēts, mērnieka sagatavots dokuments par citu servitūta variantu un šādu variantu nav tiesai iesniedzis arī atbildētājs. No /pers. H/ AS ***r***akstiskajiem paskaidrojumiem nav saprotams ***uz kādiem pierādījumiem*** ir balstīts viedoklis, ka *pastāv vēl citi piekļūšanas varianti, kas mazāk apgrūtina kalpojošo īpašumu.*

Pilnvarotā pārstāve norāda, ka līdz šim esot saņemti tikai /pers. H/ AS iebildumi, kurus tiesa nevar izmantot lietas izspriešanā, jo izteiktie varianti nav apstiprināti no mērniecības noteikumu viedokļa, bet ir tikai izteikumi. Ne /pers. H/ AS, ne atbildētājs nav iesnieguši lietā pierādījumus par to kā servitūta nodibināšana ietekmētu hipotēku apgrūtinātā kalpojošā nekustāmā īpašuma vērtību un kreditores tiesības gūt no ieķīlātā īpašuma apmierinājumu hipotēkas apmērā. Kredīts ņemts un hipotēkas atzīme veikta vēl esot latiem, lietā nav iesniegti pierādījumi par ņemtā kredīta dzēšanas grafiku, saistību apjomu šobrīd, jo ņemtais kredīts atbildētājam bija jādzēš regulāri saskaņā ar grafiku, tātad tam jāsamazinās. Šādi pierādījumi lietā nav iesniegti.

Pilnvarotā pārstāve norādījusi, ka lietas izskatīšanas laikā jau divās instancēs tiesa ir pārbaudījusi prasītāja iesniegto variantu - sertificēta mērnieka 2016.gada 16.septembrī sagatavoto ceļa servitūta skici (1ietas 11.lapa) un atzinušas to par samērīgu, vismazāk traucējošu, tādēļ prasītājs uztur savu prasījumu par konkrētā servitūta noteikšanu.

Pilnvarotā pārstāve norāda, ka prasītājs ilgstoši nevar izmantot savu īpašumu, jo nav izskatīta prasība, lai gan Civillikuma 927.pants viņam garantē, ka *īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu - tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību.*

Pilnvarotās pārstāves ieskatā, izskatot celto prasību, tiesa var vadīties tikai no lietā iesniegtajiem dokumentiem. Lietā atrodas prasītāja iesniegtais servitūta variants, ko sagatavojis zvērināts (sertificēts) mērnieks. Citi varianti (servitūta ceļa lielums, izvietojums utt.) lietā nav iesniegti un tiesai nav pienākums šādus variantus meklēt un izmantot kāda no lietas dalībnieka interesēs. Lietā tiek realizēts sacensības princips. Līdz lietas izskatīšanas pabeigšanai (vadoties jau no lietas ievešanas brīža), atbildētājs nav iesniedzis tiesai izvērtēšanai *citu servitūta variantu, šādu variantu nav iesniegusi arī trešā persona,* kuras paskaidrojumi tiesai ir vispārīgi, nedodot paskaidrojumus, kādēļ prasītāja īpašuma tiesības var tikt ilgstoši aizskartas, liedzot viņam izmantot īpašumu mērķim, kam tas domāts, jo zemes gabals ir lauksaimniecības zeme, kuru nevar izmantot, kurš aizaug un bojājas.

Pilnvarotā pārstāve norādījusi uz Civillikuma 1.pantu, ka t*iesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Kā norādīts j*uridiskajā literatūrā, labas ticības princips nozīmē, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāizpilda ievērojot citu personu pamatotās intereses. Lai civiltiesisko attiecību dalībnieki rēķinātos viens ar otru un ņemtu vērā pretējās puses intereses. Atbildētāja rīcība pie šajā lietā esošās situācijas neatbilst šai likuma normai.

Izskatot prasību rakstveida procesā, prasītāja pilnvarotā pārstāve lūdz apmierināt prasību saskaņā prasībā norādīto lūgumu tiesai un piedzīt no atbildētāja izdevumus, kuri prasītājam radušies sagatavojot prasību un prasības izskatīšanas laikā (lietas 178.,179.lapa).

2020.gada 26.maijā amatojoties uz likuma "Par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar Covid-19 izplatību" 4.panta pirmo un otro daļu, tiesnese nolēma civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par servitūta nodibināšanu nozīmēt izskatīšanai rakstveida procesā 2020.gada 1.jūlijā, nosakot termiņu iespējamo papildus paskaidrojumu, lūgumu un noraidījumu tiesas sastāvam iesniegšanai līdz 2020.gada 15.jūnijam.

Atbildētājs un viņa pilnvarotais pārstāvis nav iesniedzis iebildumus, ka lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, par lietas izskatīšanu rakstveida procesā iebildumus nav izteicis prasītājs un viņa pilnvarotā pārstāve.

Izvērtējot lietā esošo pierādījumus, tiesa atzinusi, ka lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama.

Civilprocesa likuma 10.pantā noteikts, ka puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā. Sacīkste notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus, piedaloties liecinieku un ekspertu nopratināšanā, citu pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā, piedaloties tiesu debatēs un veicot citas procesuālās darbības šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka pušu sacīkste civilprocesā ir prasības tiesvedības pamatprincips civillietās, saskaņā ar kuru katra puse pierāda tiesai savu prasījumu, pretprasījumu un iebildumu pamatotību (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 62. lpp.*).

Minētais pamatprincips nozīmē to, ka strīdu tiesa izspriež tikai uz to pierādījumu pamata, kuras iesniegušas puses, tomēr ar atrunu, ka pēc puses lūguma tiesa izprasa pierādījumus, kurus lietas dalībniekam nav iespējams saņemt (Civilprocesa likuma 93. pants) (*sk. A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 59. lpp.*).

Savukārt, judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, ka tiesas uzdevums, izšķirot ikvienu strīdu, ir detalizēti izvērtēt, vai prasītāja norādītie apstākļi, kas ietilpst pierādīšanas priekšmetā, guvuši apstiprinājumu, un kādas juridiskās sekas piemērojamās materiālo tiesību normas sastāvs saista ar lietas iztiesāšanas gaitā noskaidrotiem faktiem (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017. gada 17. maija spriedumu lietā Nr. SKC-315/2017, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017. gada 30. jūnija spriedumu lietā Nr. SKC-221/2017 Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017. gada 24. augusta spriedumu lietā Nr. SKC-211/2017*).

Tiesa uzskata, ka šajā gadījumā, izskatot lietu rakstveida procesā, netiek pārkāpts minētajā tiesību normā noteiktais sacīkstes princips, jo tiesa ir veikusi visas Civilprocesa likumā paredzētās procesuālās darbības, lai nodrošinātu procesa dalībniekiem iespēju sniegt iebildumus un pierādījumus.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst ka /pers. A/ prasība pret /pers. B/ par ceļa servitūta nodibināšanu ir pamatota un apmierināma pilnībā.

Prasītājs/pers. A/ ir nekustamā īpašuma Nosaukums A/Jaunlutriņu pagasts, Saldus rajons, kadastra Nr./numurs C/īpašnieks un viņa īpašuma tiesības nostiprinātas Jaunlutriņu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.Nr./(lietas 14.lapa).

Atbildētājs/pers. B/ ir nekustamā īpašuma "Nosaukums B/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, kadastra Nosaukums B/īpašnieks un viņa īpašuma tiesības uz iepriekš minēto nekustamo īpašumu nostiprinātas Jaunlutriņu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.Nr./(lietas 19.-23.lapa).

Civillikuma 1130.pants noteic, ka servitūts ir tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktai personai vai noteiktam zemes gabalam par labu.

Pēc savas juridiskās būtības servitūts ir svešas lietas lietošanas tiesība. Valdošās lietas īpašnieka tiesība uz servitūtu dod viņam zināmas tiesības uz kalpojošo lietu un tādējādi aprobežo kalpojošās lietas īpašnieka tiesības (*sk. J.Rozenfelds. Lietu tiesības. 3.labotais un papildinātais izdevums. Rīga: Zvaigzne ABC, 2004, 155.lapa*).

Saskaņā ar Civillikuma 1141.panta nosacījumiem katra reālservitūta pastāvēšanai vajadzīgi divi nekustami īpašumi, no kuriem viens apgrūtināts otram par labu; pirmais ir saistītais jeb kalpojošais, otrais tiesīgais jeb valdošais.

No tiesai iesniegtā zemes robežu plāna (lietas 9.-10.lapa) redzams, ka prasītāja īpašumā esošo zemes gabalu no visām pusēm ieskauj citām personām piederoši zemes gabali, tostarp arī atbildētājam piederošais zemes gabals ar kadastra apzīmējumu /numurs B/.

Prasītājam un atbildētājam piederošo zemes gabalu novietojums atbilst Civillikuma 1144.panta nosacījumiem, kas paredz, ka valdošam un kalpojošam nekustamam īpašumam jāatrodas savā starpā tādā stāvoklī, ka pēdējais patiesi var nest pirmajam no servitūta gaidāmo labumu.

Lietā nav strīda par to, ka nav ceļa kā dabā pastāvoša objekta, kas nodrošinātu pieeju prasītājam piederošajam zemes gabalam, tādējādi par pamatotu ir atzīstams prasītāja arguments, ka nav iespējama prasītājam piederošā zemes gabala izmantošana atbilstoši tā lietošanas mērķim. Ievērojot minēto, tiesai nav pamata arī uzskatīt, ka prasības celšanas mērķis ir bijis apgrūtināt atbildētāja īpašumu ērtības labad.

Atbilstoši Civillikuma 1135.pantam servitūtam jādod labums tā izlietotājam.

Savukārt atbilstoši Civillikuma 1139.pantam katram, kam pieder servitūta tiesība, jāizlieto tā taisnprātīgi, saudzot pēc iespējas cita īpašuma tiesību.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 9.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-8/2008 sniegto minētās tiesību normas iztulkojumu, servitūta tiesība jāizmanto tā, lai kalpojošā īpašuma īpašnieka tiesības uz savu lietu tiktu ierobežotas tikai tiktāl, ciktāl šāds ierobežojums ir absolūti nepieciešams.

Iebildumus pret prasību cēlusi trešā persona /pers. H/ AS, jo atbildētāja nekustamais īpašums ir ieķīlāts par labu /pers. H/ AS.

Tiesa nepiekrīt /pers. H/ AS iebildumiem, ka pastāv vēl arī citi piekļūšanas varianti prasītāja nekustamajam īpašumam, kas mazāk apgrūtinātu kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses, piekļūšanai izmantojot tikai nekustamo īpašumu Nosaukums C/", jo iepazīstoties ar prasītāja piedāvāto ceļa servitūta novietojumu, atbilstoši sertificēta mērnieka /pers. T/ 2016.gada 16.septembrī izgatavotajai ceļa servitūta skicei, uzmērītais ceļš novietots gar robežas malu, kas neapgrūtina atbildētājam aramzemes apstrādāšanu un tādējādi servitūta lietošana ir sabalansēta ar atbildētāja tiesībām uz netraucētu īpašuma valdījumu un projektētais ceļa servitūts, savienojas ar jau esošo servitūta ceļu, kas nodibināts nekustamajam īpašumam Nosaukums C/", kadastra apzīmējums Nr./numurs A/, kas nodrošina prasītājam iespēju piekļūt līdz atbildētājam piederošā zemes gabala robežai.

Bez tam, tiesa par pamatotiem atzīst prasītāja pilnvarotās pārstāves iebildumus, ka /pers. H/ AS viedoklis nav pamatots ar konkrētu servitūta variantu, ko apliecinātu konkrēts, mērnieka sagatavots dokuments cita servitūta variantam, un šādu variantu nav tiesai iesniedzis arī atbildētājs.

Pie šādiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka prasītāja piedāvātais ceļa servitūts atbilst Civillikuma 1146.panta prasībām, kas noteic, ka kalpojošam nekustamam īpašumam jādod labums valdošam ne tikai nejauši vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgām īpašībām, jo savienojums ar jau pastāvošo ceļa servitūtu nodrošina iespēju izlietot ceļu uzreiz.

Tā kā servitūts ir tiesība uz svešu lietu, tā nodibināšanas gadījumā saduras vienas personas īpašuma tiesības ar otras personas tiesībām lietot šo īpašumu. Līdz ar to tiesai, nodibinot servitūtu, ir piešķirta plaša rīcības brīvība, taču tā ir saistīta ar spēkā esošajām tiesībām un tai ir taisnīgi jāsamēro pušu pretējās intereses. Samērojot pušu intereses, tiesai, cik vien tas iespējams, ir jāievēro kalpojošā nekustamā īpašuma īpašnieka tiesības. Tas secināms no Civillikuma 928. un 1132.panta normām, kurās ietverti noteikumi par īpašuma tiesību un servitūta apmēru *(sk. Satversmes tiesas 2008.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr.2008- 11-01 12. un 15.3.punktu.).*

Lietā nav strīda par to, ka prasītājam piederošo nekustamo īpašumu no visām pusēm ieskauj citām personām piederoši nekustami īpašumi un tas nav savienots ar pašvaldības vai valsts autoceļu. Līdz ar to, lai nodrošinātu piekļuvi minētajam īpašumam, ir nepieciešams nodibināt ceļa servitūtu.

Civillikuma 1234.panta otrā daļa noteic, ja uz nekustamu īpašumu guļ hipotēkas, tad uzlikt tam servitūtu, kas aprobežo hipotekāro kreditoru tiesības, var tikai ar viņu piekrišanu.

Juridiskajā literatūrā norādīts: „Ar hipotēkām apgrūtinātam nekustamam īpašumam var uzlikt servitūtu tikai tad, ja servitūts nesamazina nekustamā īpašuma vērtību. Šim noteikumam ir tikai paskaidrojoša nozīme, jo ieķīlātu lietu apgrūtināšanu ar servitūtiem regulē Civillikuma noteikumi par ķīlas tiesību. Ja uz ieķīlāto lietu piešķir kādu tiesību, tādējādi samazinot ar to šīs lietas vērtību, tad šis piešķirums, ciktāl ar to samazinās ķīlas ņēmēja nodrošinājums, ir spēkā pret ķīlas ņēmēju tikai ar viņa piekrišanu (1317.p.). Parasti jebkurš nekustamā īpašuma apgrūtinājums, arī servitūts, samazina tā vērtību. [..] ceļa servitūts [..] vienmēr nozīmē nekustamā īpašuma vērtības samazinājumu [..]" (*sk. G.Višņakova, K.Balodis. Civillikuma komentāri. Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu. Rīga: Mans īpašums, 1998, 132.-133.lpp.).*

Tāpat juridiskajā literatūrā norādīts: „[..] katrs servitūts satur sevī kalpojošās lietas vērtības samazinājumu. Tomēr pie servitūtu nodibināšanas, kuru naudas vērtība nestāv nekādā samērā ar kalpojošās lietas vērtību, ķīlas ņēmēju piekrišana varētu izpalikt (*sk. Civillikumi ar paskaidrojumiem. Otrā grāmata. Lietu tiesības. Sastādījuši: Sen. F.Konrādi un Rīgas apgabaltiesas loceklis A.Walter. Likuma teksts Prof. Dr.iur. A.Bumaņa, H.Ēlersa un J.Lauvas tulkojumā. 1935.g. „Grāmatrūpnieks" izdevumā, 277.-278.lpp.).*

Augstākās tiesas judikatūrā nostiprinājusies atziņa, ka nepieciešamība saņemt hipotekārā kreditora piekrišanu ieķīlātās lietas apgrūtināšanai netiek saistīta ar jebkāda servitūta nodibināšanu, bet gan tikai ar tāda servitūta nodibināšanu, kas aprobežo kreditora tiesības (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2012.gada 12.septembra sprieduma lietā SKC-307/2012 (C33171904) 14.2.punktu un 2013.gada 9.oktobra sprieduma lietā Nr.SKC-38/2013 (C27095907) 11.punktu).

Tādējādi secināms, ka likums neaizliedz nodibināt servitūtu ieķīlātajam nekustamajam īpašumam, bet šis apgrūtinājums nevar ietekmēt tā vērtību, tas ir, nevar samazināt ķīlas ņēmēja nodrošinājumu.

Ņemot vērā, ka lietā iesniegtie pierādījumi neapstiprina reālu atbildētājam piederošā nekustamā īpašuma vērtības samazinājumu sakarā ar servitūta nodibināšanu, tad tiesai nav pamata uzskatīt, ka servitūta nodibināšana pati par sevi negatīvi ietekmē atbildētājam piederošā nekustamā īpašuma vērtību.

Tiesa ņem vērā, ka atbildētājs un trešā persona atbildētāja pusē /pers. H/ AS nav izvirzījuši pamatotus un argumentētus iebildumus pret prasījumu, jo zemes īpašuma šķērsošanai nav piedāvājuši citu ceļa servitūta atrašanās vietu, kas būtu saudzīgāka un mazāk apgrūtinātu viņa īpašumu, vai arī norādījis uz citu pamatotu iespēju piekļūt prasītājam piederošajam zemes gabalam.

Civillikuma 1158.pants noteic, ja nodibinot ceļa servitūtu nekas nav noteikts par ceļa platumu, tad kājceļam jābūt vienu metru, bet lopu

ceļam vai braucamam ceļam vismaz četri ar pusi metrus platam.

Ievērojot Civillikumā nostiprināto pamatprincipu, ka servitūts nodibināms tādā apmērā, kas vismazāk apgrūtina kalpojošo īpašumu, tiesa atzīst, ka prasītais ceļa servitūta platums 6 metri atbilst Civillikuma 1158.panta nosacījumiem.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1231.panta 2.punktu ir pamats nodibināt nekustamajam īpašumam Nosaukums B/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads ceļa servitūtu 6 metru platumā un 51,63 metru garumā (atbilstoši sertificēta mērnieka /pers. T/ 2016.gada 16.septembra ceļa servitūta skicei) par labu nekustamajam īpašumamNosaukums A/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads.

Lai servitūts iegūtu liettiesisku spēku, ņemot vērā Civillikuma 1235.panta nosacījumus, kas noteic, ka no servitūta izrietoša tiesība ir nodibināta un spēkā abām pusēm tikai pēc servitūta ierakstīšanas zemesgrāmatā, līdz tam pusēm pastāv vienīgi personiska saistība, kuras ierakstīšanu zemesgrāmatā var tomēr prasīt katra puse, ja vien izpildīti visi citi servitūtam nepieciešamie noteikumi, Jaunlutriņu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.Nr./, nekustamajam īpašumam "Nosaukums B/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, kadastra Nr. /numurs B/nostiprināms ceļa servitūts 6 metru platumā un 51,63 metru garumā par labu nekustamajam īpašumamNosaukums A/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi- valsts nodeva 71,14 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR.

Civilprocesa 44.panta otrā daļa noteic, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji [..].

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājam /pers. A/ radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zvērinātas advokātes A.Kovaļenko sniegto juridisko palīdzību 630,00 EUR apmērā.

Tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta piekto daļu, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 500,00 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja valsts ienākumos piespriežami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu pusēm 12,97 EUR (Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam atbildētājam tiesas spriedumā nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97.pantu, 193.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

/pers. A/ prasību par ceļa servitūta nodibināšanu apmierināt pilnīgi.

Nodibināt nekustamajam īpašumam Nosaukums B/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, kadastra Nr. /numurs B/, ceļa servitūtu 6 metru platumā un 51,63 metru garumā (atbilstoši sertificēta mērnieka /pers. T/ 2016.gada 16.septembra ceļa servitūta skicei) par labu nekustamajam īpašumam Nosaukums A/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, kadastra Nr./numurs C/.

Nostiprināt Jaunlutriņu pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.Nr./, nekustamajam īpašumam Nosaukums B/", Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, kadastra Nr. /numurs B/, ceļa servitūtu 6 metru platumā un 51,63 metru garumā par labu nekustamajam īpašumam Nosaukums A/Jaunlutriņu pagasts, Saldus novads, kadastra Nr./numurs C/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods personas kods/, tiesas izdevumus- valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* 14 centi), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (četri *euro* 70 centi), ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 500,00 EUR (pieci simti *euro*).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,97 EUR (divpadsmit *euro* 97 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas numurs 90001672316, saņēmēja iestāde – Valsts kase BIC kods: TRELLV22, kontā LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, Kurzemes rajona tiesa, lietas arhīva Nr. C-1685-20/19. Kvīts par minēto summu samaksu nekavējoties iesniedzama Kurzemes rajona tiesā.

Noteikt /pers. B/termiņu sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Kurzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Kurzemes rajona tiesā.

Pilns tiesas spriedums sastādīts 2020.gada 1.jūlijā.

Tiesnese I.Apse